

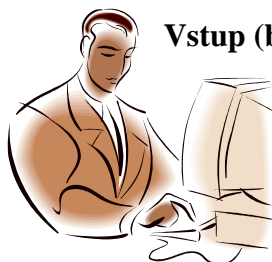
Tipy pro empirický kvantitativní výzkum v doktorském studiu na PdF MU Diskuse nejčastějších rizikových míst a problémů

(pracovní poznámky pro přednášku pro 1. ročník doktorského studia pedagogiky, bez jazykové korektury)

Kateřina Vlčková, Centrum pedagogického výzkumu PdF MU

Přednáška nabízí stručný přehled vybraných tipů pro psaní disertační práce, doktorské studium a realizaci empirického (kvantitativního) výzkumu. V přednášce se podíváme také na základní problémy v jednotlivých vybraných okruzích disertace jako je volba tématu, použití metod, výběr vzorku, zpracování dat a jejich interpretace, psaní disertace, spolupráce se školitelem, řešení projektů atd.

Předpokládána je základní orientace účastníků v metodologii sociálních věd/pedagogiky a znalost postupu empirického výzkumu, zejména kvantitativního v tradiční podobě.

Vstup (brainstorming)

Napište, co je podle Vás pro psaní a napsání práce nejdůležitější. Co je nejdůležitější pro kvalitně provedený empirický výzkum (kvalitativního či kvantitativního designu)?

.....

.....

.....

Disertace

„All-but“

- disertace, vaše myšlenky potřebují zrát; zkoušku/y lze udělat za týden, dva; práci za týden, dva člověk nenapíše => nebýt **all, but** - mít vše splněno, ale disertaci ne, a tak skončit doktorské – velmi časté ve světě i u nás ve všech oborech
- užít si psaní disertace, člověk může něco dobrého vytvořit
- neodbyť to – je třeba dělat věci, co jsou smysluplné pro generace lidí, pro systém, pro lidi aj., dělá nám to jméno, otevírá možnosti – dobrou práci jde pak publikovat, když je na aktuální téma, co je málo zpracované, nabídky chodí samy
- změna tématu je možná, ale je třeba zvážit dosavadní časovou, energetickou aj. investici a zbývající čas k dispozici pro řešení nového tématu

Tipy pro výběr tématu výzkumu, výzkumné otázky

- dobré téma je nakonec tím klíčovým, co rozhoduje o kvalitě práce; když má smysl, je důležitá, leccos se snese
- téma má být přínosné pro teorii, přispět svým dílem k poznatkové bázi pedagogiky a zároveň zpracovatelné
- téma by vás mělo zajímat, být něčím, na co hledáte odpověď
- mělo by do budoucna otevírat prostor pro další zpracování
- mělo by řešit společenskou potřebu, poptávku
- mělo by vést k posunu poznání, mít prospěch pro společnost, žáky, učitele, teorii
- doktorské studium je VĚDECKÉ studium a práce – disertace má přispět k vědeckému poznání, má být konstruktivní, přínosná, objektivní, spravedlivá, jít do hloubky
- nedělat něco beze smyslu
- zorientovat se v zahraniční literatuře a stavu řešení problému
- je dobré moc studium neprotahovat, protože tak si člověk „kopne míč“ moc daleko, téma už není aktuální nebo ho nezajímá
- když už téma máte, zužte ho
- volte výzkumné téma, odborné
- hypotézy se netvoří na základě zkušenosti, ale teorie!!!!!!!
- v pedagogických výzkumech teorie chybí – mějte je tam, vycházejte z nich

- spojit disertaci tématicky aj. se svou prací, budoucí prací, zaměstnáním
- pokud je vaše téma banální – najděte na něm to podstatné, vědeckou výzkumnou otázku na základě literatury, jděte více do hloubky a tam hledejte výzkumnou otázku
- dobré téma má svůj vlastní život a často ho živě diskutuje i veřejnost (jak se učit, raná výuka jazyků, faktory ovlivňující školní úspěšnost, volbu povolání atd.) X jsou i témata vědecká, velmi abstraktní, která tvoří teorii
- udělat si schéma/model vztahů!! a závislostí, moc to pomůže vám i čtenáři
- repliky výzkumů jsou cenné, někdy je dělá sám autor, aby se zjistilo, zda jsou zjištěné vztahy stabilní, trvalé nebo se to ověřuje na jiném vzorku
- když už někdo téma dělá, nevádí to tak moc, na každém tématu jde dělat spoustu dílčích podtémat
- základní chyby: konečný výběr tématu příliš pozdě v doktorském programu
- chyba: výběr tématu bez ohledu na to, jak je zakotveno v literatuře

Projekt výzkumu

- je nejdůležitější, není to formalita!
- je třeba mu věnovat dostatek času, zpracovat ho dobře, v prvním ročníku ho přesně dodělat
- použít ho jako základ disertace
- musí zahrnovat i způsob zpracování dat!
- popsat vše tak, aby šel výzkum zopakovat – hlavně metody, výběr vzorku – často v tom chyby
- zachovávat anonymitu zkoumaných! a chovat se eticky
- chyby: nerealistický časový plán různých fází projektu
- časový plán – počítat s dvojnásobkem času než je naplánováno!! => sledovat plnění po krocích a okamžitě činit korektury plánu, počítat s rezervami, udělat si „analýzu rizik“ (viz literatura) a nejvýznamnější rizika (vysoké riziko výskytu, vážné následky) přímo započítat do plánu
- časový plán – od odevzdání práce do obhajoby (ukončení studia) jsou 2 – 5 měsíců (obvykle 2-3)
- rozhodně udělat předvýzkum, chyby: není proveden předvýzkum, nejsou ověřeny metody, v hlavním výzkumu jsou pak špatné (př. zjišťování něco dotazníkem u malých dětí, které ani pořádně ještě nepíší – kdysi disertace na PdF)
- chyby: příliš se spěchá s projektem a pak je proveden designově slabý výzkum
- uvést zdůvodnění každé hypotézy, výzkumné otázky její teoretické východisko – častá chyba – chybí to
- ukázat, jak se vaše studie vztahuje k dosavadním studiím, co byly realizované – častá chyba – není to tam

Tipy pro studium literatury

- je dobré najít přehledové články – u nás i v zahraničí
- nikdy ve své práci neříkejte, že se to zatím nezkoumalo – znamená to jediné, že jste nečetli dost literatury
- zadat si rešerši, i třeba opakovaně
- sledovat full-textové servery
- zapisovat si
- nebrat tištěné jako zákon a knihy od velkých osobností jako bezchybné – i na ně se dívat kriticky – stačí jen zvážit, jak vzniká kniha
- výzkum = přispět vlastními zjištění do poznatkové báze pedagogiky, ale prve je třeba vědět, co již zjistili jiní a na jaké metodologické a teoretické problémy narazili a kde se v současnosti navazuje
- ERIC digest, Proquest najít dobré deskriptory

Příprava teoretické části disertace, review literatury

- výsledky, zjištění výzkumu musí být JASNĚ vztaheny k zmapování problematiky v literatuře
- cíle rešerše literatury: zjistit, kde je dnes stav zkoumání problematiky; co jsou aktuální otázky; zúžení si problému výzkumu; hledání nových cest výzkumu; vyhnout se přístupu, který by k ničemu nevedl; získání metodologického vhledu; hledejte doporučení, otázky pro další výzkumy – na ty je dobré navazovat; získat zakotvení v teorii

- přibližný postup: 1/ projít knihy, hledat odkazy na další zdroje dle tématu 2/ přehledové studie, sekundární zdroje – encyklopedie ped. výzkumu, přehledy výzkumů aj.; 3/ pročíst primární zdroje – výzkumné články, disertace 4/ syntetizovat literaturu – cílem je informovat čtenáře k čemu se zatím v dané problematice dospělo, jaké jsou současné otázky (dívat se také na to, jak se to zkoumalo)
- nespoléhat jen na sekundární zdroje, mohou věci desinterpretovat, nejde také citovat ze sekundárních zdrojů, pouze výjimečně
- neakceptovat nekriticky výsledky jiných výzkumníků – vždy je důležitý také výběr vzorku, metody, analýzy atd., velikost vzorku atd. (nejhorší jsou prezentace výzkumů v novinách a na internetových popularizovaných stránkách)
- vždy uvádět, jak jste při zpracování přehledu dosavadního stavu řešení problematiky postupovali – 1/ které zdroje byly analyzovány, 2/ z jakého časového rozmezí, 3/ z kterých zemí, 4/ jaké jste zadávali deskriptory pro vyhledávání literatury
- základní chybou je popsat izolovaná zjištění, výzkumy, názory odborníky, nespojená řada odstavců; a nevytvořit „recenzi“ – podívat se, jak sběhlí odborníci recenzi píšou! – je třeba udělat z toho koncepční rámec výzkumné části práce!
- nesesbírat důkazy, výzkumy bez toho, že by to čtenáři přispělo k porozumění problematiky
- vždy zvažovat alternativní varianty vysvětlení a nevyhýbat se analýze protichůdných zjištění!
- lze psát disertace také jako meta-analýzy – shrnutí výsledků dosavadních výzkumů (primárních zdrojů) a stat. analýza jejich nálezů (viz stručný úvod do možností Gall: *Educational Research*)
- dívat se na trendy, změny v čase – výzkumy jsou realizované v určitých socio-kulturních historických podmínkách, ty se mění
- udělat si standardizovanou tabulku na záznam přečtených výzkumů – kdo, kdy, citace dle normy, strana, vzorek, metody, zjištění, hladina významnosti – síla vztahu apod.
- správně citovat, parafrázovat – ne plagiátorství

Volba, tvorba hypotéz

Př.

Výzkumné téma:

Gender a rozdíly v učení:

Zjišťujeme rozdíly mezi pohlavími ve (frekvenci) používání vybraných strategií učení.

Teoretická východiska:

Zahraniční výzkumy ukazují, že dívky používají strategie signifikantně více, mimo to že používají také odlišné strategie než hoši. V ČR tento vztah nebyl ověřován.

Hypotéza:

Ve frekvenci používání strategie XY jsou rozdíly dle pohlaví.

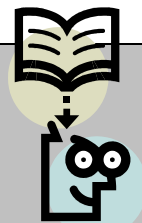
Proměnná:

*pohlaví (nabývá 2 hodnot – žena (kódováno jako 2), muž (1); jedná se o kategoriální proměnnou, nezávisle proměnnou – pohlaví jako faktor ovlivňující používání strategií)

*strategie učení – zjišťujeme frekvenci používání na škále 1 – 9 (ordinální proměnná, závisle proměnná), v dotazníku se jedná o položku č. 12

Statistické techniky:

T- test (independent samples by groups): Použijeme, pokud data budou normálně rozložená (viz histogram, test normality) a budou splněny další podmínky pro t-test (např. ne velké rozdíly v rozptylech v datech ve skupinách – F-test, Levene-test aj.), což ověříme. Velikost vzorku za splnění předchozích podmínek může být i např. 50. Testovat budeme rozdíly v průměrech ve skupinách. Grafické znázornění: kategorizovaný box and whisker plot – krabičkový graf (grouping variable gender) Pokud dané podmínky nebudou splněny, bude třeba použít neparametrickou alternativu t-testu.

- jedna hlavní hypotéza, několik málo dílčích
- vše ostatní dát do kapitoly zajímavé nebo/a nechat si na samostatné články
- v disertaci nemusí být vše, jen „tať na branku“, jen to, co jde přesně na naši výzkumnou otázku
- hypotézy slouží statistice – musí být proto z jejího hlediska funkční, musí dodržet pravidla tvorby hypotéz – hlavně – vztah dvou věcí, ověřitelné testovatelné
- neříkat hypotéza větám, které hypotézami nejsou!! – častá chyba a banální, zbytečná

- ped. výzkum je často směšný pro jiné obory: není nutné, aby se hypotézy vždy potvrdily, když se vztah nedoloží je to stejně cenná informace jako když se doloží, tedy pokud nebyla špatně zvolená hypotéza (bez podložení teorií)
- k hypotézám přímo uvést na základě kterých dat se budou dokládat (př. číslo položky z dotazníku), jaký charakter proměnné mají (kategoriální, ordinální atd., závisle proměnná, nezávisle proměnná) a jakými stat. technikami se budou testovat (odpovídající otázce/hypotéze a charakteru proměnných)
- v práci pak jít po hypotézách, nevynechávat nějaké, dát jejich prostřednictvím práci jasnou strukturu
- hypotézy se formulují na základě dosavadního stavu teorie a výzkumu a otázek, na které je třeba navázat – nevolí se formálně, na základě našich dojmů bez studia literatury (častá chyba!!!), hypotézy slouží k vyvracení/ověřování/testování teorie

Volba metod výzkumu

- metody, metodologický přístup volte dle toho, co je vaším cílem výzkumu – předtím je třeba nastudovat metodologii, základy, mít přehled, načíst si primární zdroje, přehledové články
- jedno téma lze zkoumat vícero metodami a přistupovat k němu pohledem různých přístupů
- podříďte metody cíli ne naopak (výjimka – tvorba techniky, ověřování apod.)
- hledejte netradiční, zajímavé metody (je „předotazníkováno“ X ale když je dotazník velmi vhodný, je nasnadě ho použít), nedávat na vše dotazník, být tvořiví, dát ho jen tam, kde je optimální, kombinovat ho s jinými metodami
- kombinujte metody – jedna metoda je omezená – má své slabiny, které může jiná metoda dokompenzovat, tzv. princip triangulace
- zorientujte se v zahraničních postupech
- pozor: jen diplomanti vymýšlí nové testy a dotazníky, zkušení výzkumníci volí již používané – nové nebudou zkoumat o nic lépe, je lepší sáhnout po standardizovaných technikách
- nejcennější je experiment – ale nutné zachovat randomizaci – jsou různé publikace, které krásně popisují experimentální designy
- příprava metod dát dost práce, vždy musí projít expertním posouzením a předvýzkumem a musí být známy jejich vlastnosti jako validita a reliabilita
- nevolit nic povrchního, je na to čas, který je třeba ale intenzivním nasazením využít
- jeden banální dotazník a jeho zpracování není doktorská práce – to umí každý student na střední škole
- deskriptivní design nic vědě moc nepřináší – věda potřebuje znát zákonitosti, umět predikovat
- nepracujte jen čistě v pedagogice, mějte přesah do dalších disciplín

Př.

**problém sběru dat technikou nestrukturovanou teorií – volné výpovědi žáků o používání strategií – žáci nepostihnou všechny strategie*

** problém výzkumu strategií pomocí techniky strukturující realitu na základě známé teorie (dotazník, inventář) – žáci se musí vejít do „světa“, který neodpovídá tomu jejich ani strukturou, ani pojmy*

** problémy návratnosti*

**problém pozorování – deskripce - nezůstat jen na povrchu, snažit se dospět až k vytvoření teorie X ověřování teorie – kvantitativní design*

Výběr základního a výběrového souboru

- dobře, velmi dobře promyslet
- dostat alespoň na nějaký stupeň výběru randomizaci
- nastudovat dobře, proč a jak se vybírá vzorek, jaké jsou možnosti a jejich důsledky

**ukázka nesmyslného výběru (role žáka a učitele – stupeň, typ školy, jazyk, pohlaví);*

**plus rizik pro zpracování dat u dotazníku kázně – školy, pohlaví, stupeň*

Sběr dat

- dobře naplánovat, dobře se na školách domluvit
- zvážit rizika

- v pedagogice problém se vzorkem
- něco za to lidem nabídnout nebo alespoň dát jim zpětnou vazbu
- neříkat, že za to budete mít titul, to není oblíbené
- nezneužít školu ke sběru dat a nic nedat, velmi efektivně zacházet s časem dětí, který mají pro učení a časem učitelů

*problémy videostudie – ukázka (viz kniha dr. Janíka)

Tipy pro (statistické) zpracování dat

- mít přehled v základech statistiky – zpracovat si deskriptivní statistiku sám, aby člověk rozuměl svým datům
- konzultace statistika – na jiných fakultách není možné, aby jim počítal výzkum někdo jiný, u nás stále ano
- nepočítat nic ručně a nedokládat hypotézy procenty a četnostmi – je třeba statistického testování
- vše si dobře naplánovat předem, tomu věnovat v kvantit. výzkumu max. času, pak jen postupovat podle toho
- provést velmi detailní kontrolu dat – nezačínat počítat předtím
- rekódovat vše na jeden směr škály
- zvážit v jakém programu budete data zpracovávat
- vše si dokumentovat a dělat tak, aby v tom mohl kdokoli pokračovat
- nastudovat si zejména výběr vzorku, požadavky na reliabilitu a validitu a promyslet i stat. zpracování dat předem!!!! při např. konstrukci dotazníku
- jak se budou data zpracovávat je jasné již v projektu, není to tak, že se něco sebere, a pak se to nějak zpracuje
- před každou stat. analýzou je třeba data pečlivě zkontrolovat, zda se pro ně zvolená analýza hodí
- uchování databáze ve standardní formě jako doklad výzkumu i pro další využití dalších výzkumníků v meta-analýzách (databáze, dotazník, kódování, výběr vzorku popsany atd.)

Nejčastější chyby

- vybraná stat. technika není vhodná
- data se sbírají dříve než bylo rozhodnuto o technikách zpracování
- použita jen jedna stat. technika, když by na místě bylo použít jich více, aby se ukázaly všechny stránky dat (každá technika zjišťuje něco trochu jiného).
- použití parametrické statistiky v případě, kdy data nesplňují základní předpoklady pro její použití
- chybná interpretace významu p hodnoty
- zveličování významu malých rozdílů, které jsou stat. významné; u korelací – stat. významné, ale velmi slabé vztahy
- nepoužití adekvátní techniky pro chybějící data
- použití individuí jako jednotek analýzy v případech, kdy je třeba analyzovat na úrovni skupin (př. role učitele a žáka – dle typů škol, pohlaví)
- zobecnění dat více než umožňuje použitá metodologie
- zpracované výsledky nejsou explicitně vztaženy k hypotéze, co měla být testovaná – zpřehlednit to pro čtenáře

Interpretace dat

- velmi opatrní
- velmi kritičtí ke svým předsudkům
- velmi kritičtí ke statistice, kvalitě dat atd.
- závěry formulovat jako „zdá se“ apod.
- dotazník: neříkat, že lidé dělají to a to – to nevíme, říkat: uvádějí, že dělají to a to....
- dotazník: neříkat děti jsou, učitelé jsou ...ale byly/i!!!, co dělají nyní nevíme – být precizní
- držet se terminologie, nepoužívat zdánlivá synonyma
- interpretace není popis dat, je to vysvětlení, proč co jak vyšlo, vyzdvižení hlavních, zejména překvapivých výsledků

- diskuse výsledků nabízí alternativní varianty vysvětlení, srovnává výsledky s jinými výzkumy, syntetizuje, klade otázky, naznačuje další cesty
- oddělovat vaše názory od závěrů
- nevyvozovat z dat více než říkají
- často se dochází k závěrům bez ohledu na výsledky nebo že hypotézy nebyly vlastně testované!! – velká chyba
- chyby začínajících: vedle legitimních, vytváří nelegitimní závěry – neopírající se o předcházející zjištění, přílišná zevšeobecnění (na základě zjištění o parciálních nedostacích učitele, udělají urychlený závěr o celkově špatné práci učitele, školy),
- moralizování (dávají tam svůj světový názor, působí originálně X je to projev nedisciplinovanosti v myšlení)
- zvážit alternativní vysvětlení nálezů! – často jen nabídka jednoho vysvětlení, a to ještě povrchního

Př.

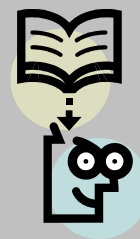
Úmrtnost zapříčiněná motorovými vozidly

věk	muži	ženy
1 - 4	10,5	8,0
5 - 14	10,4	5,4
15 - 19	54,2	16,4
20 - 24	76,3	12,7
25 - 44	35,6	9,1
45 - 64	33,1	12,9
65 a více	58,4	12,9
celková	32,9	11,1

pozn. (úmrtnost ze všech příčin je 100%)

Můžeme následující výroky prostřednictvím údajů z tabulky A) potvrdit, B) nemůžeme je potvrdit nebo C) je nemůžeme popřít ani potvrdit?

- Úmrtnost zapříčiněná motorovými vozidly je vyšší u mužů než u žen.
- Nehody zapříčiněné motorovými vozidly jsou hlavní příčinou úmrtí lidí ve věku 20 až 24 let.
- Muži nad 65 let jezdí bezpečněji než mládež ve věku 15 – 19 let.
- Největší počet úmrtí zapříčiněných motorovými vozidly je ve věku 65 let a starších.
- U celkového součtu jen asi 11% úmrtí žen zavinila motorová vozidla.

Struktura disertační práce

- teoretická část není oddělená od empirické = častá a velmi obvyklá a nepěkná chyba
- teoretická část je východiskem empirické, nastoluje problém, klade otázky, empirická na ně odpovídá
- problém bývá v názvech kapitol – měly by přesně vystihovat obsah!!!!
- struktura musí být přehledná – každý, kdo se na ni podívá poprvé, musí mít hned jasno
- preferujte obsahové hledisko členění i názvů kapitol před formálním, formální nikoho nezajímá
- formulujte stručně, je velký nešvar pedagogiky, že se ráda rozepisuje o ničem
- pozor styl psaní práce je jiný než eseje, slohové práce, zde je stručný, odborný, založený na ověřených faktech, cokoli je váš názor musí být poznat
- častá chyba: člověk něco vymyslí, ale v práci to pořádně neuvede a místo, aby si oponent myslel, že to je úžasné, že to doktorand sám navrhl, jen se „naštve“, že ani neodcituje od koho to převzal
- dát si čas na nadhled a shrnutí a interpretaci výsledků – nejen je popsat, ale hlavně umožnit čtenáři jejich porozumění – dost často to v pracích chybí – jen popsány výsledky a nic více, to „více“ je to nejdůležitější

Formální stránka disertace

- citační norma – dle ISO!
- design by neměl zastínit svou „krásou“ obsah

- myslet na čtenáře, ať si to mohou užít – jasné, stručné formulace, neopakovat se dokola, „nevařit z vody“, nepsat prázdné nekompetentní „vykecávání“,
- nepřehazovat svou práci na čtenáře – „já to odfláknu, oni se nadřou“ = odradí
- nechat práci přečíst češtináři
- překlady anotací a resumé v cizích jazycích mít zkontrolované, pozor na překlady odborné terminologie – překladatelé vám správnost nezajistí!
- pozor na zjištění si pohlaví u zahr. autorů!
- nepřehánět rozsah – svědčí to o nekompetentnosti autora vyjádřit se cíleně a stručně
- myslet na čtenáře – shrnutí, o co se bude jednat, přesné výstižné názvy kapitol (ne formální názvy, ale obsahuplné),
- na konec napsat úvod
- na konec zkontrolovat název práce – odpovídá ještě??, jde mu rozumět?, je výstižný, úderný? – specifikovat ho do zcela přesného stačí až v práci, nemusí být dlouhý kvůli přesnosti – vyvážit to
- psaní po odrážkách dle pravopisné normy
- grafy – tabulky – stačí jedno z toho, nedublovat informace
- zpřehledňovat

Tipy pro práci se školitelem

- školitel není vševědoucí, potřebujete ho informovat o tom, jak postupujete, co děláte, dávat mu své publikace atd.
- školitel je „gatekeeper“ – otevře vám cestu mnohými směry, ale další podporu si musíte vyhledávat aktivně sami (konzultanty apod.), obzvláště v pedagogice je to tak, pokud jste přijati na téma, které tu nikdo intenzivně dlouhodobě nedělá (témat je mnoho:-)
- nezůstávat jen na PdF – má svá omezená specifika, účastnit se odborného dění jiných fakult, zahraničí
- spolupráce na grantu (př. fakultní)
- být si vzájemně k užítku, naučte se vše dobré a z případných nedostatků (každý člověk je zrcadlem a/či učitelem i v tomto ohledu) se uče také
- pokud máte úplnou samostatnost a čekali jste velkého učitele, profesora, vůdce, co vás bude řídit, přijměte jiný model vztahu a využijte volnosti pozitivně – rozvíjejte ji, buďte aktivní, vymýšlejte projekty, tipy na články, aktivity, řiďte si svou práci sami, sestavte si sami kontrolní plán činností na disertaci

Cizí jazyky

- publikovat venku (nezneužívat SR)
- doma vždy dávat abstrakt v angličtině a i doma některé své publikace psát v angličtině
- dát si cíl, jak dobře a do kdy chci AJ umět
- nevyhýbat se čtení článků v cizích jazycích
- zorientovat s v odborných překladových slovnících – znát terminologii pedagogiky, metodologie, své oblasti v cizích jazycích
- nenechávat si překládat věci od profesionálních překladatelů nekriticky – neznají ped. kontext a terminologii

Možnosti spolupráce s různými pracovišti

- nové univerzity v ČR mají problém sehnat kvalitní lidi
- přes projekty – můžete mít zajímavý projekt, který přinese peníze
- dělat disciplínu/téma, nosné, náročné, kvalitně, které dané pracoviště postrádá a má o ně zájem

Tipy pro účast na projektech

- projekty jsou velmi důležité k získávání nových zkušeností, finančních zdrojů
- vyjet ven na kurzy, konference (pozor na Slovensko)
- navázat své výstupy na výzkumný záměr – bodováno lépe
- budete si moci nakoupit zahraniční literaturu, která je nezbytná

Prezentace výsledků, prací

- ze začátku je dobré účastnit se doktorských konferencí seminářů – poznáte, jak jsou na tom kolegové (ČAPV)
- účastnit se metodologických kurzů
- zapsat si dobré nápady na publikace
- držet si úroveň, konstruovat je strukturovaně, jen odborný jazyk, nemíchat to s laickým (mnohé laické významy, které zní jako synonyma nejsou synonyma)
- preferovat recenzované časopisy, ne sborníky fakultní – jsou jako by nebyly, „nikdo“ je nechte, kvalita nejistá, recenze vašich prací vám pomohou v růstu
- je dobré průběžně publikovat průběžné výsledky práce na disertaci (teoretickou přehledovou studii, návrh metodologického postupu, výsledky předvýzkumu, výsledky části výzkumu, deskriptivní část výsledků, zaměření pouze na jednu hypotézu, stav řešení problematiky v ČR a zahraničí atd.)...jednak jsou požadované publikace a jednak si člověk vytváří kapitoly disertace a zároveň je umí prezentovat, do hloubky jim rozumí, získává nadhled atd.
- vždy power-point – hlavní body, velikost písma tak, aby to šlo přečíst, učíst, nebylo toho moc; jedna myšlenka na stránku; beze zvuků, co by lidi naštvaly
- publikace 1 věci neopakovat! nedublovat! – velmi špatný zvyk – ztěžuje to také orientaci dalším výzkumníkům – v čem se ta studie liší, přidává práci; zabírá místo v časopisech. Odborný text, popularizovaný téhož možné – pro jiný okruh čtenářů, to je možné.

Obecné tipy:

- Neomezovat se jen na Česko, jsme malá země, zdroje mít i zahraniční, navazovat na stav zkoumání problematiky v zahraničí. Nezapomenout však na Česko!
- umět AJ jako češtinu – je třeba publikovat venku, pokud chce člověk dále v dané oblasti působit na adekvátní úrovni na univerzitě
- „nezaplácát“ se výukou, prací, stanovit si disertaci jako prioritu
- volit si projekty, publikace s ohledem na cíl – dokončení disertace
- publikovat věci z disertace průběžně: např. popis metodologického postupu, přehledovou studii problematiky, zprávu z výsledků z předvýzkumu, předběžné výsledky, prezentovat výsledky po částech
- **MĚJTE POŘÁD NA MYSLI TEN SMYSL VAŠÍ PRÁCE, JEJÍ VÝZNAM**, napište si ho někam, ať se vám nerozplyne nebo neposune jinam, bude se posouvat jinam, ale vždy se můžete zkorrigovat a jít zpět, nenechte se od smyslu odvést daleko – nicméně doktorské studium je vědecká práce, je výzkumná

Závěr

- užít si to psaní disertace, výzkum, je to úžasná doba, čas i zkušenost
- dělat smysluplné nosné téma, mít vše propojené s teorií, číst kvalitní publikace
- dát si disertaci jako prioritu a rozplánovat si úkoly a sledovat jejich plnění
- disertace je několik let našeho života = stravte je prací na problému, který lidem pomůže; udělejte tu-to práci, kterou jste si vybrali dobře, ať z ní máte dobrý pocit – z dobře investovaných let či měsíců

Konsekvence

Napište, co chcete a můžete změnit a dělat již nyní?

Čeho byste se z diskutovaných doporučení chtěli držet v budoucnu?

Co jste si uvědomili vy sami nového?